

Bijlage II

Specificatie van grondslagen voor verwerking van persoonsgegevens door de gemeente in het sociaal domein

In dit rapport is gewezen op het belang van het opstellen van een overzicht van de persoonsgegevens, doelen en grondslagen die gemeenten in het sociaal domein gebruiken. Voor het opstellen van een dergelijk overzicht is in elk geval nodig dat de verschillende taken en activiteiten die door of namens de gemeente worden uitgevoerd en de persoonsgegevens die daarvoor noodzakelijk zijn, worden onderscheiden. Deze taken en activiteiten zullen moeten worden toegepast op het normenkader uit de Wbp en hetgeen in de specifieke wetgeving voor de verschillende domeinen van het sociaal domein voor de verwerking van persoonsgegevens is geregeld. Het juridisch kader zoals opgenomen in bijlage I kan daarbij behulpzaam zijn.

De Autoriteit Persoonsgegevens geeft hieronder voor de doelen vroegsignalering, intake, hulpverlening/ondersteuning en financiële afwikkeling het stramien dat kan worden gehanteerd voor het opstellen van het hierboven bedoelde overzicht. Dit model zal door elke gemeente voor zich, moeten worden aangevuld en nader geconcretiseerd aan de hand van de in de eigen gemeente gehanteerde werkwijze en in dat kader te verwerken persoonsgegevens.

Bij **vroegsignalering** gaat het om de verwerking van persoonsgegevens over burgers of gezinnen in een stadium waarin betrokkenen zelf (nog) niet om hulp of ondersteuning vragen. Er zijn wettelijk geregelde vormen van vroegsignalering maar het kan bijvoorbeeld ook gaan om signalen en meldingen van bezorgde professionele hulpverleners of anderen.

Toestemming van betrokkene is géén mogelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van vroegsignalering. Betrokkene is in dit stadium immers nog niet betrokken.

Potentiële grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens voor vroegsignalering:

- Publiekrechtelijke taak van de gemeente (als bestuursorgaan). Dit kan alleen indien en voor zover de vroegsignalering in specifieke wetgeving als een publiekrechtelijke taak is neergelegd. Daartoe is dus nodig dat dit in specifieke wetgeving is aangewezen, terwijl ook rekening moet worden gehouden met de daarin gestipuleerde aard en omvang van die taak (doelgroep/doelstelling). Een voorbeeld hiervan is artikel 5 van de Wet Publiek gezondheid.
- Nakomen van een wettelijke verplichting van de gemeente (als verantwoordelijke). Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij de VIR.

- **Vitaal belang van betrokkene.**
Deze grondslag kan maar zeer beperkt worden gebruikt omdat er sprake moet zijn van situaties met een 'dringende medische noodzaak'.

Bij **intake** gaat het om de verwerking van persoonsgegevens om, naar aanleiding van een verzoek daartoe van betrokkene, te kunnen bepalen of en zo ja voor welke hulp of ondersteuning betrokkene in aanmerking komt.

Toestemming als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens voor de intake is niet mogelijk vanwege de afhankelijke situatie waarin betrokkene zich ten opzichte van de zorgverlener en gemeente bevindt.

Potentiële grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens in verband met intake zijn:

- **Publiekrechtelijk taak van de gemeente.**
Bijvoorbeeld artikel 2.3.5, eerste lid, van de Wmo 2015, artikel 2.11, eerste lid, van de Jeugdwet, artikel 53a, eerste lid, Participatiewet en artikel 3, eerste lid, jo. artikel 8 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.
- **Vitaal belang.**
Als betrokkene zelf geen aanvraag kan indienen maar er een 'dringende medische noodzaak' is voor hulp of ondersteuning. Hiervan zal slechts in zeer uitzonderlijke gevallen sprake zijn.
- **Er moet rekening worden gehouden met eventuele geheimhoudingsplichten als ten behoeve van de intake gegevens moeten worden opgevraagd bij derden.** Tenzij er een wettelijke verplichting is opgenomen voor die derden om de betreffende gegevens te verstrekken of er sprake is van een conflict van plichten is toestemming van betrokkene nodig als grond voor de doorbreking van die geheimhoudingsplicht.

Bij **hulpverlening/ondersteuning** gaat het om de verwerking van persoonsgegevens zodat (goede) hulpverlening of ondersteuning kan worden geboden.

Potentiële grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens in verband met hulpverlening/ondersteuning zijn:

- **Uitvoering van een overeenkomst door een hulpverlener (veelal niet de gemeente, maar een gecontracteerde hulpverlener), indien er sprake is van vrijwillige hulpverlening (betrokkene heeft ingestemd met de aangeboden hulp of ondersteuning).**
- **Als daarbij sprake is van verwerking van persoonsgegevens betreffende gezondheid geldt artikel 21, eerste lid onder a, Wbp, verwerking door hulpverleners, instellingen of voorzieningen voor gezondheidszorg of maatschappelijke dienstverlening**
- **Wettelijke verplichting.**
Bijvoorbeeld de dossierplicht in de Jeugdwet.

- **Vitaal belang.**
Kan aan de orde zijn bij hulpverlening waarvoor geen toestemming kan worden verkregen, maar die toch wordt verleend “in verband met een dringende medische noodzaak”.
Hiervan zal in de domeinen Jeugd en Wmo in een zeer beperkt aantal gevallen een beroep op kunnen worden gedaan. In de andere domeinen zal dat geheel niet aan de orde zijn.
- Er moet rekening worden gehouden met eventuele geheimhoudingsplichten waardoor toestemming nodig kan zijn als grond ter doorbreking van de geheimhoudingsplicht. Bijvoorbeeld indien meerdere hulpverleners samenwerken en daartoe gegevens moeten uitwisselen.

Bij **financiële afwikkeling** gaat het om de verwerking van persoonsgegevens in verband met de kosten van de hulp-/ondersteuning zoals verleend door zorgverleners (gemeentelijke diensten of gecontracteerde zorgaanbieders).

Toestemming als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens voor de financiële afwikkeling is niet mogelijk vanwege de onvrije situatie waarin betrokkene zich ten opzichte van de zorgverlener en gemeente bevindt.

Potentiële grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens bij financiële afwikkeling zijn:

- Gerechtvaardigd belang van de organisatie die hulp/ondersteuning heeft verleend en/of de gemeente die de kosten daarvan vergoedt; indien en voor zover het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, niet prevaleert.
- Indien doorbreking van de geheimhoudingsplicht van de zorgverlener aan de orde is, is een expliciete wettelijke verplichting tot verstrekking aan de gemeente noodzakelijk.

Bij **beleid** gaat het om de verwerking van persoonsgegevens in verband met het afleggen van verantwoording door de gemeente en/of andere bestuursorganen voor het (goed) functioneren van onderdelen van het sociaal domein.

Potentiële grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens bij beleid zijn:

- Publiekrechtelijke taak van de gemeente of het bestuursorgaan aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt.
- Wettelijke verplichting.
Bijvoorbeeld artikel 2.5.1. Wmo 2015, artikel 9, eerste lid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en artikel 78 van de Participatiewet.
- Voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens (zoals persoonsgegevens betreffende de gezondheid) is een specifieke wettelijke regeling nodig. Bijvoorbeeld artikel 23, onder f, Wbp jo. artikel 7.4.1, tweede lid en artikel 7.4.4 van de Jeugdwet.

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

- Indien doorbreking van de geheimhoudingsplicht van de zorgverlener aan de orde is, is een expliciete wettelijke verplichting tot verstrekken van persoonsgegevens aan de gemeente of de betreffende minister noodzakelijk.